

STOP VERSTEDELIJKING VLAAMSE RAND

Gordel van smaragd: gordel van beton?

Met een onafgebroken verfransingsdrang in en rond Brussel en het verzet hiertegen in het achterhoofd, is het bijna onbegrijpelijk dat een aantal Vlaamse politieke partijen zich blijkbaar hardnekkig hebben verbonden om juist in de meest bedreigde Vlaamse Rand rond Brussel een “stedelijk” gebiedsbeleid te gaan voeren. De reden is dat het Vlaams Parlement in 1997 in het kader van de goedkeuring van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) in het ootje werd genomen door wereldvreemde planologen die ook rond Brussel nog een afbakening wilden maken om er een “stedelijk gebiedsbeleid” te kunnen voeren. Ze zijn er alleszins in geslaagd onder het mom van de uitvoering van het RSV het ergst mogelijke scenario voor de Vlaamse Rand te bewerkstelligen, namelijk dat het Vlaams Gewest en de Provincie op een stedelijk gebiedsbeleid aansturen en dat nog enkele dappere gemeenten op basis van het gewestplan een restrictief en selectief ruimtelijk beleid pogen te voeren om het oorspronkelijk karakter van hun gemeente zoveel mogelijk te beveiligen. Het wordt zelfs potsierlijk dat dit VSGB met de zes faciliteitengemeenten - die wat inkomen van de bewoners betreft tot de rijkste van het land behoren - van Europese steun zouden kunnen genieten. Het door deze nieuwe planologen verhoopte maar ver van bewezen voordeel om de druk op het verder afgelegen landelijk gebied af te wenden, wordt ruimschoots tenietgedaan door de nadelen van verdere verstedelijking en verfransing in de Vlaamse Rand, de nadelen van de suburbanisatie met filevorming en verkeerscongestie, het ondermijnen van de objectieven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om bewoners en bedrijven te behouden, enz..

Dit spijs het feit dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zelf er in zijn beleidsverklaring trots op is nog voor meer dan 50 % open ruimte te zijn gebleven.

Het meest hallucinant is dan nog dat het “Groene Gordel”-concept oorspronkelijk uit de ruimtelijke ordening komt. In de periode van Hertoginnedal met de taalwetten van 1963 werd vastgesteld dat de ongeordende suburbanisatie en lukrake verkavelingen in de Vlaamse gordel synoniem waren van veelal “arrogante” verfransing en van sociale verdringing. Daarom werd de steun gevraagd en verkregen van Vlaamse Ministers verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening zodat vanaf de conceptie van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse in 1967 het “Groene Gordel”-principe naar het voorbeeld van de stedenbouwkundige traditie in Engeland (doorheen alle regeringen sinds de tweede wereldoorlog) haar intrede deed. Ook tijdens de herziening van het ontwerp-gewestplan in de periode van de Randfederaties en met het KB van het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse in 1977 werd het “Groene Gordel”-beleid in de ruimtelijke ordening officieel bevestigd. Dit kwam in feite neer op een bijzonder selectief en restrictief buitengebiedsbeleid vooral voor die zones die het dichtst bij de Brusselse agglomeratie aansluiten. Gedurende minstens drie decennia (1967-1997) werd dit beleid door alle Ministers, verantwoordelijk voor de Ruimtelijke Ordening, verder gezet. Het kwam tegemoet aan verschillende maatschappelijke bewegingen in Vlaanderen:

- de sociale beweging om de welvaart in het land beter te spreiden;
- de Vlaamse beweging om de “olievlek” van verfransing in te dijken;
- de milieubeweging als aanzet voor een “Groenstrategie” voor Vlaanderen. .../...

Sindsdien is het “Groene Gordel”-beleid een essentieel sluitstuk geworden voor alle Vlaamse Regeringen omdat ook andere besturen dan dat van de ruimtelijke ordening het meer concrete gestalte hebben gegeven. Daardoor zijn nu minstens vijf “Groene Gordel”-domeinen bekend die elkaar wederzijds ondersteunen en versterken:

- * het “Groene Gordel”-beleid met het gewestplan sinds 1967 tot minstens 1997;
- * de jaarlijkse sportieve manifestatie sinds 1980 met medewerking van Bloso;
- * het beleid van Bos en Groen van AMINAL;
- * het cultuurbeleid met het Bruegelproject;
- * het “Strategisch Beleidsplan Toerisme” van de provincie sinds 2003.

Hoe is deze diametraal tegenovergestelde visie voor de Vlaamse Rand kunnen ontstaan?

Volgens deskundigen is er overduidelijk een planologische misvatting ontstaan bij de conceptie van het RSV. De nieuwe planologen - niet vertrouwd met de maatschappelijke context en historiek van de Vlaamse gordel - zijn blijkbaar uitgegaan van een geografisch-deterministische visie op basis van geografische afbakeningscriteria terwijl aan de conceptie van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse een uitgesproken sociologisch-voluntaristische visie ten grondslag lag op basis van de maatschappelijke doelstellingen die in de Vlaamse gordel leefden. De oproep tot het Vlaams Parlement in 1997 - op basis van een storm van reacties in de Vlaamse gordel - dat het principe van de “Groene Gordel” moest worden bewaard heeft in feite niets meer veranderd aan hun totaal verkeerde conceptie. Daarbij komt het simplisme dat ze hopen de Vlaamse ruimte enkel in te delen in stedelijke gebieden en buitengebieden met de lovenswaardige bedoeling de druk op het buitengebied te verminderen. Hierdoor wordt volgens andere deskundigen over het meer verstedelijkt tussengebied in Vlaanderen niet gesproken dat al snel 70 % van de totale oppervlakte inneemt. De bedoeling het RSV er alleszins door te duwen spijts de omstrede afbakeningen zoals in het Leuvense, Hasselt, de recente rel over het Randstedelijk gebied van Gent in Sint-Martens-Latem en de massa protesten tegen het VSGB doen terecht de vraag rijzen of er wel een voldoende ruim maatschappelijk draagvlak voor is? Zou het niet logischer zijn eerst een ruimere bezinning op gang te brengen over de destructieve maatschappelijke gevolgen van de goedbedoelde theoretische hersenspinsels van deze nieuwe planologen?

Indien men het RSV toch wil doorvoeren in de Vlaamse gordel en hierbij over een voldoende maatschappelijk draagvlak wil beschikken, is er maar één mogelijke oplossing: **de afbakening van het “Groene Gordel” gebied rond Brussel** met hetzelfde selectief ruimtelijk beleid als in het gewestplan. Dit zou naadloos kunnen aansluiten op het degelijk uitgewerkt Bouwgroen Netwerk van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en helpen om de uitstroom van bewoners uit het BHG ietwat af te remmen. Natuurlijk is het Halle-Vilvoordekomitee gevoelig voor het feit dat ons arrondissement van Europese steun zou kunnen genieten. Maar laat ons dat dan voorbehouden voor de vanouds geïndustrialiseerde en verstedelijkte Zenne-as zoals de stad Vilvoorde en omgeving met het START-project en eventueel voor de reconversie van de zuidelijke Zenne-as met de stad Halle als centrum.

Een beleid dat erop gericht is een stedelijk gebiedsbeleid te voeren in het zogenaamd “Vlaams Stedelijk Gebied” in een concentrische kring rond Brussel (VSGB) als een stad rond de stad, inbegrepen de latere “luxe” verstedelijking van onder meer de faciliteitengemeenten, moeten wij principieel verwerpen!

(september 2006)